

НЕГОДА

КОМУНАЛЬНІ СЛУЖБИ ПРАЦЮЮТЬ У ПОСИЛЕНОМУ РЕЖИМІ

Люди чекали зими і вона таки прийшла. Сніг, заметілі, хуртовини, зниження температури до мінус 20-ти – мінус 30-ти градусів. Такий прогноз погоди до кінця тижня. Щоправда, очікують на невеличке потепління, яке триватиме недовго і закінчиться черговим зниженням температури повітря.

Для комунальних підприємств неабияке навантаження. Начальник управління житлово-комунального господарства Дубенської міської ради Ілля Онисько повідомив нашому кореспонденту:

У неділю, 7 лютого, відбулася обласна селекторна нарада, було ухвалено рішення щодо посилення режиму роботи інженерних служб, функціонування медичних та освітніх закладів. Зокрема, у разі обриву ліній електропередач необхідно задіяти резервні джерела електропостачання. Того ж дня у міській раді відбулося засідання комісії ТЕБ та НС. Доручили комунальним підприємствам «Дубновоканал», «Зелене господарство», «Дубнокомуненергія», а також товариству з обмеженою відповідальністю «Житловик» працювати у посиленому режимі. Наразі для очищення від снігу доріг і тротуарів задіяні 27 працівників підприємств «Дубновоканал» та «Зелене господарство», а також 6 одиниць спеціальної техніки – КДМ (комплексна дорожня машина) на базі ЗІЛ-130, яка горне сніг і, в разі необхідності, посипає дороги піщаною сумішшю, автогрейдер, який

використовується лише в тому разі, якщо великі снігові опади, трактор МТЗ-80 з відвалом. Вузькі вулички і тротуари чистить трактор «ФОТОН» із навісним обладнанням, екскаватор чистить автобусні зупинки та «кишені» біля них. Екскаватор-навантажувач посипає піском аварійно-небезпечні ділянки доріг. Всю дорогу посипають лише після припинення опадів. У зв'язку з посиленням снігових опадів вся спецтехніка працює у цілодобовому режимі.

Керівник прес-служби ДСНС у Рівненській області Дмитро Іванович Мельник розповів журналісту:

Ситуація з погодними умовами складна, але контрольована. У тому числі в районі міжнародної траси Київ-Чоп – М-06. Станом на вівторок, 9 лютого (на момент спілкування з кореспондентом – прим. авт.), підрозділи ДСНС до ліквідації затворів та снігових заметів не задіяні. Ситуацію на дорогах державного значення контролює служба автомобільних доріг і наразі вони справляються власними силами. Наші підрозділи задіюють в крайніх випадках, у тому разі, якщо становить загрозу для життя людей. Зокрема, якщо автомобіль

потрапив в затвор і не може самостійно вийти, цілком імовірно, що може настати переохолодження людей, у цьому разі ми застосовуємо спецтехніку.

Минулого тижня були затори на трасах Київ-Чоп та Устюлуг-Луцьк-Рівне. Тоді рятувальники надали необхідну допомогу.

У містах комунальні служби також самостійно справляються з труднощами.

Працівники ДСНС працюють у посиленому режимі незалежно від погодних умов. Цілодобово чергують люди і техніка...

Ситуацію з'ясувала Олена КУРІШКО.

БЛАГОУСТРІЙ

ЧОМУ БУДУТЬ ПЕРЕНЕСЕНІ ТРИ АВТОБУСНИХ ЗУПИНКИ?

Під час чергового засідання виконавчого комітету Дубенської міської ради, яке відбулося 4 лютого, було ухвалено погодження щодо перенесення трьох автобусних зупинок – на майдан Незалежності та на вулиці Замковій. Читачів обласного тижневика «Скриля» зацікавило – із чим пов'язане таке нововведення?

У міській раді з цього приводу пояснили, що розпочато виготовлення проекту дорожнього руху центральних вулиць міста. У центрі планують зробити кільце, аналогічне до того, що у мікрорайоні Базарчика. Власне, це комплексний проект, в якому також будуть відображені пішохідна зона на вулицях Кирила і Мефодія та Свободи, односторонній рух прилеглих до них вулиць зі стоянками для автомобілів тощо. Щодо пішохідної зони розроблена відповідна документація і подана на затвердження обласної патрульної поліції. Від обласних поліцейських були певні зауваження, в тому числі щодо невідповідності розташування автобусних зупинок. Тож наразі розробляється новий проект дорожнього руху.

Втім, наразі невідомо, коли самі зупинки будуть перенесені. Все залежить від початку будівництва дорожнього кільця. А будівництво може розпочатися через кілька років. Тож поки що зупинок не зачіпатимуть.

Ситуацію з'ясувала Олена КУРІШКО.

У нашому стародавньому містечку Дубно протягом багатьох століть проживали особи багатьох національностей. Чималий внесок для культурної спадщини дістався від єврейської громади. На жаль, частина історичних пам'яток перебувають у занедбаному стані або й взагалі знищені. Втім, більшість містян навіть не знають історії і тих, що залишилися.

5 лютого у малій залі Дубенської міської ради відбулася презентація проекту «Відкрий для себе забуття». За ініціативи громадської організації «Волинська азалія» та за фінансової підтримки благодійного фонду «І-Ес-Джей-Еф Східна Європа» виготовили календарики із зображеннями дванадцятих пам'яток єврейської культурної спадщини, до кожної світлини подано невеличку інформацію.

Власне, у Дубні історичних пам'яток є набагато більше, тож організатори заходу шкодували, що неможливо всі відобразити. Зокрема, приміщення Ашкіназі, аптеки колишнього поета тощо.

У презентації брали участь міський голова Дубна, представниця ГО «Волинська азалія», заступник директора Державного історико-культурного заповідника міста Дубна Надія Любецька та голова дубенської єврейської громади Пилип Крючок. До заходу в онлайн-форматі долучилася представник благодійного фонду «І-Ес-Джей-Еф Східна Європа» Олена Андронаті.

Як прозвучало на презентації, благодійний фонд «І-Ес-Джей-Еф Східна Європа» оголосив конкурс проєктів, пов'язаних із висвітленням історії єврейських архітектурних пам'яток. Зокрема, їх цікавила історія єврейського цвинтаря. Проєкт дубенчан зацікавив благодійний фонд, тож його почали розробляти. Це тривало півроку, адже потрібно було знайти цікавий матеріал про єврейську минувшину.

Благодійний фонд фінансував лише друк календарів зі світлинами, вартість друку становила 5 тисяч 100 гривень. Інша робота виконана безкоштовно. Дизайном та макетуванням займалася Ольга Кузнецова, були використані, зокрема, світлини Андрія Чекановського та Оксани Притули. Виготовили 100 календарів, вони настільки викликали зацікавленість нащадків дубенських євреїв, які проживають в Ізраїлі та в Америці, що 50 із них роздали ще до початку презентації. Дехто вважає, що було б непогано видати на івриті або англійською мовою.

Історію потрібно вивчати і зберігати пам'ятки. «Волинська азалія» має намір у майбутньому висвітлити історію чехів, поляків, ромів. Наступний календар буде присвячено польській культурі. Але він буде тришки іншого плану, не лише з будівлями. Наразі шукають благодійників...

Допомагали у проведенні презентації студенти коледжу культури і мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету Андрій Долонько, який навчається на першому курсі факультету з менеджменту та соціокультурної діяльності, а також третьокурсниця факультету сценічного мистецтва Ілона Махно.

Озвучили розповідь про історичні будівлі. Будинок

ІСТОРИЧНІ ПАМ'ЯТКИ

ЄВРЕЙСЬКИЙ СПАДОК У ДУБНІ

контрактів, де наразі знаходиться РАЦС, або, як ще його називають будинок Грінберга збудований у XVIII столітті для обслуговування «Дубенських контрактів». З 1775 року відбувалися ярмарки. Розвивалася торгівельна діяльність, ремісництво, винокурні тощо. З часом цей будинок втратив свою функцію, оскільки ярмарки перенесли спочатку у Звягіль (нині – Новоград-Волинський), а з часом і до Києва.

Будинок Грінберга його назвали, оскільки на початку ХХ століття його придбав бідний єврей-водонос, який брав участь у російсько-японській війні. Буцімто там він знайшов скарб, який таємно заховав у барабан, нікому про нього не сказавши. Повернувшись додому, задумався про те, що якось необхідно цей скарб реалізувати, але так, щоб не було звинувачень у незаконному збагаченні. Оскільки самотужки не зміг нічого придумати, то звернувся до місцевого ребе, який і порадив одружитися на доньці місцевого багатія.

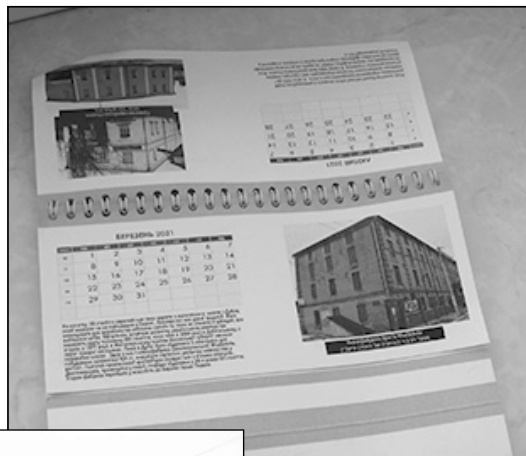
Майбутня дружина мала непривабливу зовнішність, через що більше не було бажаних запропонувати їй руку та серце. Проте була доброю і мудрою. Певною мірою, це був шлюб з розрахунку. Втім, Грінберг був задоволений своїм вибором, адже тепер не потрібно було нікому пояснювати - звідки кошти. Зміг викупити гільдію водовозів, а також чимало нерухомості, у тому числі і будинок на Площі Ринок, наразі це вулиця Кирила і Мефодія. Щороку, в день свого народження, Грінберг виставляв місцевим водвозам кілька бочок пива та гарну закуску. Незадовго до смерті, у 1939 році, він таки розповів історію свого багатства.

На наступній світлинці зображена приватна єврейська лікарня, яка була однією із чотирьох, згадуваних у всевітній енциклопедії XIX століття. Аж до початку Другої світової війни вона обслуговувала не лише євреїв, але й всіх містян та мешканців навколишніх сіл.

Ще одна світлина – хмелефабрика братів Фішбейнів. Чимало містян вважають, буцімто ця хмелярня належала чехам. Але це не так. Фішбейни були євреями.

Звісно, чехи також займалися пивоварінням, у другу половину XIX століття вони заклали перші товарні хмільники, але ці приміщення, на жаль, не збереглися. Тоді працювали 5 хмелярень. Збереглася лише хмільна фабрика та хмелесушильня Фішбейнів. Згодом ця фабрика перейшла у власність Аврама Герша Переля.

На початку ХХ століття єврейське пиво варили з українського хмелю з Дубна. Це було дуже якісне пиво, його вважали одним із найкращих в Європі. Доки не з'явилися дріжджі, для виробництва пива використо-

ували хміль.

Головна Велика Синагога збудована 1554 року в стилі бароко, кілька разів відбувалася її реконструкція. Згідно з даними УНІАН, дубенська синагога є найбільшою не лише в Україні, але й у всій Східній Європі. У цій синагозі був дуже красивий витвір мистецтва – Святий Ковчег.

Була озвучена розповідь і про рабі Шмуеля Горовіца, і про рабі Якова Кранца, відомого як Магід із Дубна. 1949 року синагога припинила своє функціонування.

Міський голова розповів про свою зустріч із равном Шапіро, який наразі проживає в Ізраїлі. Василь Михайлович зізнався, що вони й досі часто спілкуються через інтернет за допомогою перекладача. Не виключено, що вдасться домовитися про спільне фінансування капітального ремонту синагоги.

Не менш цікаву історію має освіта євреїв у Дубні. Спочатку вона була лише релігійною. 1876 року відкрилося перше приватне єврейське училище. 1890 року відкрили друге єврейське училище. В 1901 році були талмуд-тори – два чоловічі єврейські училища. У 1907 році коштом графині Шувалової в місті була заснована жіноча гімназія. Цього ж року відкрили гімназію і для хлопчиків. В 1920-х роках в приміщенні, де наразі знаходиться дубенський педагогічний коледж, була відкрита ще одна єврейська гімназія для хлопчиків з навчанням польською мовою.

Будинок Якова та Олександра Черкасів знаходиться на вулиці Данила Галицького, наразі там розташовано один із місцевих ресторанів. Вони займалися продажем квітів, перший поверх будівлі здавали в оренду,

надавали перевагу військовим. Там розміщався штаб.

Дубенський цвинтар є, певною мірою, унікальним. Місце поховання єврейської сілноти розміщувалося на околиці міста. Найдавніший надгробок – до 1581 року. Збереглися плити та ящики-саркофаги. Ще є така унікальна річ, як «чобіт». Існує легенда, в якій розповідається, що коли людина йде по житті, то залишає свої сліди. На «чобіті», згідно із традицією, пишеться історія життя і про все, що було зроблено.

Велася розмова і про голокост під час Другої світової війни. Існувало 6 місць, де проводилися розстріли, після війни виявлено 15 ям з тілами вбитих. Під час Нюрнберзького процесу про них свідчив Герман Граубе, який був свідком жорстоких злочинів нацистів. До війни у Дубні проживало майже 12 тисяч євреїв, після війни залишилися живими лише 300 осіб. Згідно з документами, було розстріляно 18 тисяч євреїв міста та навколишніх сіл. У пам'ять про злочини встановлені пам'ятні знаки. Щороку, 28-го січня, відзначаємо Міжнародний день голокосту, тоді проводяться різні меморіальні заходи. Відбувається покладання квітів. А згідно з єврейською традицією і камінців.

На єврейському цвинтарі похований і цадик Йосип Йоске, автор відомих байок і казок. Він був вченим, моралістом, кабалістом, а 1698 року став рабином. Його могила була відновлена 2009 року.

Зберігся будинок родини Ельбертів, де наразі знаходиться управління освіти. Вони вкінці XIX та на початку ХХ століття володіли хмільярними та садівничо-городніми підприємствами. Двоповерхова будівля являє собою оригінальний зразок стилю неокласицизму кінця XIX століття.

Заступник директора музею-заповідника Надія Любецька розповіла, що радянська влада звинуватила братів Ельбертів у тому, що вони жорстоко експлуатували робітників. Якщо на початку діяльності кількість робітників становила не більше сорока, то перед війною їх було десь 300-400. За одну годину роботи працівникам платили півтора гроша, за один день роботи можна було купити 9 кілограмів м'яса.

Неподалік від Великої Синагоги стоїть Миква – ритуальна лазня, в якій омивають тих, хто з якихось причин став нечистим. Окремо існують резервуари для омивання посуду.

На жаль, не увійшов до календаря дубенський будинок з химерами, який міг би бути нашою гордістю. Із восьми скульптурних «наліпок» залишилася лише одна. Але й вона руйнується. Зображення досить оригінальне, все залежить від того, під яким кутом зору на нього дивитися. Здалеку здається, що це голова лева. Але якщо ближче і глянути знизу, тоді нагадує череп людини. Розташований цей будинок неподалік від «стометрівки», поблизу майдану Незалежності. Він був проданий на початку 2000-х років, щодо продажу цієї будівлі є чимало запитань.

Зникло чимало історичних споруд, серед них і будинок Манфреда...

На презентації була присутня Олена КУРІШКО.